

בעודשי"ת

שפע חיים

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר
הגה"ק זצוקללה"ה

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

שמיני עשרת – שמחת תורה תשפ"ז

גליון ב' אלפים רנ"ח

שנה מ"ב • גליון נ"ג

יוצא לאור ע"י

מכון הוצאה לאור "שפע חיים"

אגוד חסידי צאנז

רח' דברי חיים 5 • קרית צאנז נתניה

טלפון/פקס: 09-8820355

בארה"ב: 201-472-0556

תוכן הענינים

דברי תורה מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק צוקלנר זצ"ל

שבת קודש שמיני עצרת תשל"ז

דרוש בשולחן הטהור ליל ש"ק שמיני עצרת

- במגן אברהם מהבאר שבע שחובת ברכה קודם קריאת התורה מדאורייתא.
- מבאר שבש"ס דילן יש לימוד מכי שם ה' אקרא על הקריאה בציבור, ושאר הילפותות על הלימוד ביחיד.
- בשיטת המגן אברהם שברכת שחרית יצא ידי חובתו, וביאור המדרש ריש פרשת ברכה הלכה אדם מישראל וכו'.
- טעם ההילוק בין ציבור ליחיד דחיישינן שמא יתבטל ולא יעלה בידו ללמוד.
- מעלת הלימוד בציבור דקדמה שכניה ואתיא, ובמה שבא הקב"ה לקראתם במתן תורה כשהם היו עדיין ישנים.

בשולחן הטהור ליל ש"ק שמיני עצרת

- בימינו נסיון העונות יותר גדול מנסיון העושר.
- ביום שמיני עצרת אומר הקב"ה לבני ישראל שאל מה דבעית ואתן לך, וזה זכר ליציאת מצרים שנתנו להם אז רכוש גדול כדי שלא יהיה להם נסיון העונות.

בשולחן הטהור יום ש"ק שמיני עצרת

- על ידי החטא הידוע רח"ל מאבדים ח"ו את השפע ממורומים, והעניות מכפרת.
- הדרך לתקן זאת בלי עניות, על ידי שהקב"ה יקשיב וישמע לשוועתנו מעומקא דליבאי.

בעידן רעוא דרעוין יום ש"ק שמיני עצרת

- השי"ת מסר מבחורו לצדיקים, שיהא להם שליטה אף בעולמות העליונים.
- בענין התקיעות שאנו תוקעין ביום הושענא רבה, יום מסירת הפתקין.
- ביאור בקשתינו, אל תבוא במשפט עמנו כי לא יצדק לפניך כל חי וכו', מלפניך משפטנו יצא ענין תחזינה מישרים.
- לא בידי המלאכים מסור דיננו, אלא לצדיקים שלהם מסר השי"ת הכח והממשלה.
- בפיוט ונתנה תוקף, ובשופר גדול יתקע וכו', היינו כשהגדול מישאל תוקע אז ומלאכים יחפזו וחיל ורעדה יאחזון ויאמרו הנה יום הדין לפקוד על צבא מרום בדין.
- טעם לכך שבשמיני עצרת ושמחת תורה מסבבים את הבימה עם ספרי התורה.
- ביום השמיני עצרת תהיה 'לכם' דייקא, שהכח נמסר לכם דידן נצח.

דברי תורה מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

פניני קודש בעת ההקפות

ליל שמחת תורה תשס"ו

דברי תורה

מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק וצוקללה"ה

דרוש בשולחן המהור ליל ש"ק שמיני עצרת

במדרש (דברים רבה יא, ו) וזאת הברכה, הלכה אדם מישראל שעלה לקרות בתורה אין מותר לו לקרות עד שלא יברך, תחלה מברך ואחר כך קורא וכו' עיי"ש.

ובפרי חדש (שם סעיף ח) השיג על הבאר שבע וכתב דמעות הוא

בדוד, דהא עיקר קריאת ספר תורה בציבור לא הוי אלא תקנתא וכו' עיי"ש. ובאמת כבר עורר בזה הבאר שבע בעצמו (שם לג בד"ה כל התורה) וכתב דאף על גב שלא חייבתו התורה לקרות בבית הכנסת, מכל מקום אם הוא רוצה מעצמו

לקרות בבית הכנסת אז חייבתו התורה לברך לפניו וכו', כמו גבי ברכת המזון שחייבתו התורה לברך אחר המזון אם הוא רוצה לאכול אבל הוא אינו חייב לאכול וכו' עיי"ש. והביאו הפרי חדש בהמשך דבריו, וכתב וגם זה אינו כלום אלא בכל גוונא מדרבנן היא עב"ל, ולא ביאר כוונת השנתו למה אינו כלום. ועל כל פנים דעת הבאר שבע כך היא, דאף שהקריאה מדרבנן ולא חייבתו תורה בכך, מכל מקום אם בא לקרות בציבור יש בזה מעלת תלמוד תורה דרבים, ומשום גודל מעלת הלימוד חייב לברך עליה מן התורה, כדכתיב כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלקינו.

ולפלא שלא הביאו בזה מדברי הירושלמי (ברכות ז, א) לא למדו ברכת התורה מברכת הזימון אלא

ויש לבאר שייכות הדברים לפרשה זו. גם לבאר המכוון באומרו אדם מישראל דייקא. וכן אומרו שעלה לקרות, דהיה לו לומר הקורא בתורה.

*

נראה לומר, דהנה במגן אברהם (שו"ע אור"ח סימן קל"ט, ה) הביא מבאר שבע (סוטה מא, בד"ה לפי שאין) דברכה שלפניה הוי מדראורייתא, וכתב המגן אברהם, ונראה לומר דמכל מקום אם בירך על התורה שחרית יוצא ידי חובתו, ובציבור נתקנה משום כבוד ציבור וכו' עיי"ש. ושם בבאר שבע הערה מקורו בש"ס (ברכות כא, א) מנין לברכת התורה לפניו מן התורה שנאמר (דברים לב, ג) כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלקינו וכו', הרי קמן מבואר באר היטב דברכת התורה לפניו על קריאתה בציבור היא מן התורה, שהרי עיקר הקרא כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלקינו דיליף מיניה מיירי בציבור וכו', הלכך אף על גב שכבר בירך ברכת התורה שחרית ביחיד, אפילו הכי חייב מן התורה לחזור לברך

רש"י, התורה מדה טובה היא עכ"ל. וכתב מהרש"א בחידושי הלכות, נראה מפירושו שהוא מפרש הא דקאמר הכא מנין שכשם שמברכין על הטובה כך מברכין על הרעה כו' קאי אברכת התורה דקיימינן ביה לעיל מיניה, וקאמר מנין שמברכין ברכת התורה אף על הרעה ופורענות וקללות שנכתבו בתורה וכו' עיי"ש. אמנם בחידושי אגדות הקשה על רש"י, ומפרש דלא בעי לאתויי הכא אלא דמברכין על הרעה, והיא מלתא באנפי נפשה אהאי קרא וכו' עיי"ש.

*

בדעת המגן אברהם צריך ביאור, דלכאורה נראה שביסוד הדבר מורה להבאר שבע דמן התורה יש חיוב ברכה על הקורא בציבור, וכן כתב בפרי מגדים שהסכים לכאורה דדין תורה, אבל חולק עם הבאר שבע בביד בשחרית עיי"ש, ומה סברא יש בדבר שהברכה שביד בשחרית על הלימוד דיחיד יפטור גם הקריאה שביציבור שיש בזה חיוב מיוחד.

ואפשר לומר למה שדנו האחרונים באחד שעשה מצוה בומן פטור אם נסתלק מעליו חיוב המצוה, עיין טורי אבן (ראש השנה כח, א ד"ה אילימא כפאו שד) באכל מצה כשכפאו שד ואחר כך נתפקח, דכיון דבאותה שעה הוי שוטה ופטור מן המצוות אכילה דאותה שעה לאו כלום הוא, וכי הדר חלים באותו לילה ונעשה בר חיובא צריך לחזור ולאכול, ואכילה קמייתא לא פטרתו כיון דלא היה באותה שעה בר חיוב מצוות, והקשה על זה מהא דהיו לו בנים בגיותו ונתגייר קיים פריה ורביה (יבמות סב, א) עיי"ש מה שדן בזה. ויעויין גם במנחת

לרבים, ואם לרבים אפילו בינו לבין עצמו לא יברך וכו' עיי"ש, ובפני משה שכוונתו לשאול דברכת התורה ליחיד מנין. וברידב"ז דכל עיקר דמחויב לברך ברכת התורה מדאורייתא לפניו ילפינן מכי שם ה' אקרא, דקאמר משה לישראל דכשאני פותח בדברי שירה אני אברך תחלה ואתם ענו אמן אחרי (רש"י ברכות כא, א), והוא דוקא ברכים וכו', ועל זה משני דמברך בינו לבין עצמו מדרבנן כמו שאר כל המצוות דברכתן הוא מדרבנן, אבל מן התורה אינו מחויב לברך רק ברכים וכו' עיי"ש.

ובש"ס דילן (ברכות מה, ב) ואין לי אלא ברכת המזון ברכת התורה מנין וכו', עיין שם שמביא מדברי התנאים כמה לימודים בזה. וברש"ש העיר דלעיל יליף לה רב יהודה מכי שם ה' אקרא הבו גודל. ולהג"ל אפשר דילפותא דרב יהודה לקריאת התורה בציבור, וכאן יליף לברכת התורה דיחיד שגם זה מן התורה (עיין פרי חדש אור"ח סימן מז), ומכל מקום משום מעלת תלמוד תורה דרכים נקבע לקריאת התורה בציבור ברכה מיוחדת אף שכבר ביד בשחרית על הלימוד דיחיד, ולזה הוצרכו שתי הילפותות. ונסתייע מזה דעת הבאר שבע.

ולשיטת הירושלמי שרק בציבור חיוב הברכה מן התורה, נראה שכל הני ילפותות דתנאי (ברכות מה, ב) קאי נמי על חיוב ברכת התורה בקריאתה בציבור.

ושם בדברי רבי מאיר מנין שכשם שמברך על הטובה כך מברך על הרעה, תלמוד לומר (דברים י, י) אשר נתן לך ה' אלקיך דיינך בכל דין שדגך בין מדה טובה ובין מדה פורענות, ופירש

קלב, ב), כי המעם דבעינן בעידנא הוא מחמת חשש שמא אחרי עבירת הלא תעשה תבוא מניעה לידו ולא יוכל לקיים את העשה, ונמצא שאין כאן עשה דרחי ללא תעשה, אבל בעשה דרכים תלינן שבודאי יהא אחד מן הציבור שיקיים את המצוה, ולכן דוחה אף דלא הוי בעידנא.

והבי נמי יש לומר בברכת התורה, דלגבי יחיד חיישינן שמא לא יעלה בידו ללמוד ונמצא ברכתו לבטלה, וכעין מה שאמרו (גדרים י, א) דילמא אמר לה' ולא אמר קרבן וקא מפיק שם שמים לבטלה וכו' (וע"ע שפע חיים, חידושים ופולפולים לירח האיתנים, דרוש נמ, אות מז), מה שאין כן בקריאת התורה בציבור אמרינן דאחד מהם בודאי ישמע וילמד ולכן חייבה תורה בברכה. וזה שאמר תחלה מברך ואחר כך קורא ולא חיישינן דילמא איתרע ליה מילתא בין ברכה לקריאה, דבין כל קהל השומעים בודאי יהא אחד שיעלה בידו ללמוד.

*

בפשטות עניינה משום מעלתה היתירה של תלמוד תורה

בציבור, וכהא דמצינו (ברכות ו, א) ומנין לעשרה שמתפללין ששכינה עמהם וכו', ומנין לאחד שיושב ועוסק בתורה ששכינה עמו וכו', וכי מאחר דאפילו תלתא עשרה מיבעיא, עשרה קדמה שכינה ואתיא תלתא עד דיתבי עיי"ש, ובחידושי אגדות מהרש"א דבמשנה באבות (ג, ו) מייתי לה כולהו לענין עוסק בתורה. וחזינו מזה מעלת הציבור דקדמה שכינה ואתיא, ולכן חביבה הלימוד בציבור לקבוע ברכה עליה.

ובפרשתן (דברים לג, ב) ויאמר ה' מסיני בא וגו', ופירש רש"י,

חינוך (א, יד) מה שדן לחלק בזה, ובמה שכתב עוד מזה (שו, ו) לענין ספירת העומר בקטן שהנגדיל, ומדין לצאת חובת קידוש של שבת בזמן דרבנן עיי"ש. ועל כל פנים לענין ברכה סובר המגן אברהם דאף שעכשיו נתחדש עליו חיוב ברכה מן התורה כשקורא בציבור, מכל מקום כבר יצא ידי חובתו במה שבירך קודם חלות החיוב, וחייבו עכשיו לחזור ולברך אינו אלא מדרבנן מפני כבוד הציבור.

*

יש לפרש שכזה המדובר במדרש דילן, וזה שאמר הלכה אדם מישראל, רצ"ל זה שמתנהג כהלכות גוברין יהודאין וכבר בירך ברכת התורה בקומו בבוקר, שעלה לקרות בתורה אף שבעצם אין עליו חיוב קריאה מדין תורה, מכל מקום כיון שעלה לקרות בתורה בציבור חל עליו חיוב ברכה מדאורייתא, ואין מותר לו לקרות עד שלא יברך. ומסיק עלה הילפותא ממשא שתחלה בירך ואחר כך קרא, וכנ"ל ממה שאמר כי שם ה' אקרא וגו', ומזה שהחיוב מן התורה לחזור ולברך כשבא לקרות בציבור, ואין זה רק תקנת חכמים משום כבוד הציבור.

*

לפולא יש לומר בטעם הדבר שעיקר חיוב ברכה בקריאת התורה בציבור דייקא, על פי מה שאמרתי מכבר (עין שו"ת דברי יציב, אור"ח סימן רכו, יא; שפע חיים, חידושים ופולפולים לירח האיתנים, דרוש מז, אות א) בסברת רבינו תם שהביא בשבלי הלקט (סימן רצד, והובא במגן אברהם סימן תמו, ב) דבעשה דרכים אמרינן עשה דוחה לא תעשה אף אם בעידנא דמתקק ללאו לא קא מוקים עשה (שבת

וזה המשך הכתוב, וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן וגו', ופירש רש"י, שפתח לבני עשו ובני ישמעאל שיקבלו את התורה ולא רצו, והיינו כיון שהשי"ת הקדים ובא קודם לישראל היו עדיין ישנים לכן הלך בינתיים לאומות העולם שיקבלו את התורה ולא רצו, ובתוך כך שכבר באו ישראל להר סיני חזר ויצא לקראתם.

על כל פנים למדים מפרשה זו מעלת הלימוד בציבור דקדמה שכינה ואתיא, ואשר על כן לגודל חשיבותה נקבע על כך ברכה מיוחדת וחיובה מן התורה, וזה שהסמך המדרש לכאן, הלכה אדם מישראל שעלה לקרות בתורה אין מותר לו לקרות עד שיכרך תחלה וכנ"ל.

יצא לקראתם כשבאו להתייצב בתחתית ההר כחתן היוצא להקביל פני כלה, ובשפתי חכמים שכוונתו ליישב למה כתיב מסיני היה לו לומר לסיני, לכן פירש יצא לקראתם וכו' פירוש כבר היה בסיני וכשבאו ישראל יצא לקראתם עי"ש, והוא מבואר ברש"י (שמות יט, יז) מוגיד שהשכינה יצאה לקראתם וכו' וזהו שנאמר ה' מסיני בא ולא נאמר לסיני בא עכ"ל. ובמדרש (שיר השירים א, יב [ב]) שבא הקב"ה ומצאן ישנים וכו' והיה משה מעורר לישראל ומוציאן וכו' עי"ש (ובמגן אברהם ריש סימן תצד), והוא פלאי, ולהנ"ל יש לומר דבאמת לא איחרו ישראל קדושים להגיע רק דשכינה קדמה ואתיא.

בשולחן המהור ליל ש"ק שמיני עצרת

וקשה אם כן מה השיבו הקב"ה על גשמיית, ככתוב (שם ב) ולישמעאל שמעתיך הגה ברכתי אותו והפריתי אותו והרביתי אותו במאד מאד שנים עשר נשיאים יוליד ונתתיו לגוי גדול.

ותירץ זק"ק מגארליץ, כי אף שלכאורה לא שייך תפילה ובקשה על יראת שמים, כמו שאמרו (ברכות לג, ב) הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, מכל מקום על זאת יתפלל כל חסיד שלא יבוא לידי עוני ודלות, כי זהו מניעה גדולה לאדם שלא יוכל לעבוד את קונו, כמו שאמרו בגמרא (עירובין מא, ב) שדקדוקי עניות מעבירין את האדם על דעתו ועל דעת קונו, וכאשר אין לו

בתפילות וכן בקידוש אנו אומרים, ותתן לנו ה' אלקינו באהבה וכו' את יום שמיני עצרת החג הזה, זמן שמחתנו מקרא קודש וזכר ליציאת מצרים. וכבר נלאו כל המפרשים להבין איזה קשר יש בין שמיני עצרת ליציאת מצרים.

ונראה לומר על פי מה ששמעתי מהגאון בעל פתחא זוטא זצ"ל, ששמע מזק"ק מגארליץ זי"ע, על הכתוב (בראשית יז, יח) ויאמר אברהם אל האלקים לו ישמעאל יחיה לפניך, וברש"י, יחיה ביראתך כמו התהלך לפני פלח קדמו, היינו שביקש אברהם אבינו על רוחניות שישמעאל יהיה ירא שמים,

לך והוא הממון שברשותך... לשמע דברים אלו נחרד אותו חסיד, כיון שידע שאם חפץ רבו בכך יכול הוא להורידו מכל נכסיו ברגע אחד, ועל כן התחנן לפני רבו ואמר: וואוומשי איז וואוומשי ווי לאנג הער האט אלעס, אבער אויב ס'וועט פעלן פאר איהם איין קנעפל איז וואוומשי שוין נישט וואוומשי [וואוומשי הוא וואוומשי כל זמן שיש לו הכל, אבל אם יחסר לו כפתור אחד אזי וואוומשי כבר אינו וואוומשי]... והסיבה כי פחד מנסיון העוני שבגינו לא ישאר מאומה מכל מעלותיו.

בזה אפשר לומר על מה שהיה המהר"ל מסדר שולחנו בליל פסח יפה בכלים נאים ואפילו במשכונות שהיו לו מעכו"ם בהם לא היה משתמש כל השנה (ראה מגן אברהם, שו"ע אור"ח חיים סימן תעב ס"ק ב), כי רצה להראות להשי"ת ולומר, אמנם אני עורך את ליל הסדר ומוכיח יציאת מצרים, אבל יודע אתה למה כי יש לי כלי כסף וכלי זהב, אך אם יחסר לי אינני יודע איך אערוך את ליל הסדר.

בדרך זה יבואר הגמרא (ברכות פ, א-ב) על הכתוב (שמות יא, ב) דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב, אמרי דבי רבי ינאי, אין נא אלא לשון בקשה, אמר ליה הקדוש ברוך הוא למשה, בבקשה ממך לך ואמור להם לישראל, בבקשה מכם שאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב, שלא יאמר אותו צדיק ועבדום וענו אתם קיים בהם, ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם. ויש לדייק מהו הלשון 'אותו צדיק' היה לו לומר 'אברהם'. כן ייפלא למה

לאדם מה לאכול ושרוי הוא בשפלות הדבר מביאו לידי נסיונות גדולים מאד עד שאי אפשר לו להיות ירא שמים באמת, אבל אם השי"ת עוזר לו ונותן לו שפע ופרנסה קל לו יותר לקיים את התורה ומצוותיה.

לזה על בקשת אברהם אבינו שגם ישמעאל יהיה ירא שמים, השיבו הקב"ה כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, אבל מכל מקום ולישמעאל שמעתוך הנה ברכתי אותו והפריתי אותו והרביתי אותו וגו', דהיינו שיהיה לו כל טוב בגשמיות, עושר ובנים ונכסים, והוא לא יבוא לידי נסיון העוני, וממילא לא יהיה לו שום דבר המונע בעדו להיות ירא שמים, כך שהברירה בידו שאם רק ירצה לבחור בטוב יוכל בניקל לבוא ליראת שמים, אתד"ק.

והנה את זאת רואים כיום בחוש, שנסיון העוני יותר גדול מנסיון העושר, ושמחתי שאמרו לי שהרה"ק רבי יששכר דוב מבעלזא זי"ע כבר אמר כן בשם אביו הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זי"ע, כי אם אין לו כלום ועל פת לחם יפשע גבר (משלי כה, כא), קשה להתנהג כיהודי (ועיין בבאר שבע להרה"ק מטאלמשווא זי"ע, ריש פרשת צו).

ידועה העובדא שכל תלמידיו וחסידיו של הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק זי"ע היו עניים מרודים, מלבד חסיד אחד, רבי וואוומשי שמו [ה"ה רבי זאב וואלף מלעמבערג], שהיה עשיר מופלג. פעם כשנכנס אל הקדוש פנימה הבית עליו הרה"ק מסטרעליסק זמן ממושך ואחר מכן אמר לו: הנך נושא חן בעיני מאד, אני מביט עליך ורואה שאתה מושלם בכל, רק חסרון אחד יש

אמנם אני מכיב בכורים כי יש לי שדות וכל טוב, אבל אם יהיה ח"ו שוב ארמי אובד אבי, איני יודע איך אתנהג, וזה באמת גנאי לו, כי חושש שבלי עושר לא יהיה יהודי כשר ח"ו. ועל כן בת קול מברכתו הבאת ביכורים היום, תשנה לשנה הבאה (רש"י דברים כו, מז מהמדרש), היינו שבאמת לא יהיה לך נסיון העוני ותזכה להביא ביכורים גם בשנה הבאה.

על פי זה יתבאר אומרנו, יום שמיני עצרת החג הזה זמן שמחתנו מקרא קודש זכר ליציאת מצרים, דהנה איתא בזהר הקדוש (עיי"ש בפרשת נח, ח"א סד, ב; פרשת צו, ח"ג לב, א) שביום שמיני עצרת אומר הקב"ה לבני ישראל שאל מה דבעית ואתן לך, היינו שמשמים לא רוצים שיהיה להם נסיון העוני, ואם כן זה שפיר זכר ליציאת מצרים שכנ"ל נתנו להם אז רכוש גדול כדי שלא יהיה להם נסיון העוני.

יעזור השי"ת ובהאי יומא טבא יושפע לכל בני ישראל די בכל אתר ואתר שפע ברכאין מבין ממקורא דחיי, בבני חיי ומוזני רויחי, וניגאל גאולת עולם בב"א.

יתרעם אברהם אבינו ע"ה ח"ו על הקב"ה. וכן אם הקב"ה הבטיח שאחרי כן יצאו ברכוש גדול הוא צריך לקיים הבטחתו בין אם יתרעם ובין אם לא.

אלא אברהם אבינו ע"ה ידע שבמצרים יהיו הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה, והסיבה היא בגלל שהיו עבדים מושפלים ועניים, על כן לא רצה שיחזור הדבר עוד הפעם, ולכן רצה שיהיה להם כל טוב ולא יעמדו בנסיון העוני. וזה שאמר, **שלא יאמר** אותו 'צדיק', היינו שיאמר כך בשביל צדקותו, שירצה שבניו יקיימו את התורה ושינתנו להם רכוש גדול, אחרי שראינו שבגלל עניותם הגיעו למה שהגיעו.

בזה יובן במצות ביכורים, בה נאמר (דברים כו, ה) וענית ואמרת לפני ה' אלקיך ארמי אובד אבי וירד מצרימה וגו', ובגמרא (פסח לב, ב) אומר גנותו בקול רם, ותמוה איזהו גנאי הוא לו שארמי אובד אבי (ולחלן שם, לא תימא גנותו אלא אימא צערו, ופירש רש"י, צרות שעברו עליו דהיינו צרות שעברו על ישראל צרת לבן הארמי צרת מצרים). ונראה לומר שהוא אומר ומרמו להשי"ת,

בשולחן המהור יום ש"ק שמיני עצרת

זקה"ק זי"ע בספה"ק ישמח משה (פרשת מקץ) על הכתוב (בראשית מג, כ) ויאמרו בי אדוני ירד ירדנו בתחלה לשבר אוכל, וזל"ק, איתא בזהר (תיקוני זוהר, תיקון כב, דף סו, א) דבשומר הברית שם שד"י מלבר, ובאינו שומר הברית ס"מ מלבר, עד כאן, הרי נחסר רי"ד, אותיות ירד, והיינו ירד

בהקפות היום בקשנו לפני יושב מרום ית"ש, עוזר דלים הושיעה נא, פודה ומציל הצליחה נא, צור עולמים עננו ביום קראנו.

נראה לפרש, דהנה ידוע שעל ידי החטא הידוע רח"ל מאבדים ח"ו את השפע ממרומים, וכמו שמבאר

לשוועתנו מעומקא דליבאי ויקבץ את הניצוצות הנדחים. וזה שאנו מבקשים, עוזר דלים הושיעה נא, היינו שתעזור לדלים שלא יהיו דלים, ואיך, על ידי פודה ומציל הצליחה נא, שאתה תפדה ותציל את הניצוצות מידי הקליפות ואז לא יצטרכו להגיע לעניות יותר, ולכן, צור עולמים עננו ביום קראנו.

ואיתא בספרים הקדושים (עין ייטב לב, פרשת אמור) שיום הושענא רבה מסוגל לתיקון החמא הזה, ולכן תיכף אחר כך בשמיני עצרת יכולים לבקש על גשם, שיהיה שפע רב ולא יצטרכו יותר לסבול מעניות רח"ל.

יעזור השי"ת ויעלו תפילותינו ושוועותינו לפניו לרצון, ונוכה שיושפע ממרומים על כל בית ישראל אך טוב וחסד, וניגאל גאולת עולם בב"א.

ירדנו, שחסרנו וירדנו מנין ירד, בתחלה לשבר אוכל, מזה הוי תחילה וראשית לשאר דברים המעכבים שפע המזון, עיי"ש.

וכן איתא בזוהר הקדוש (פרשת פנחס, ח"ג דף רמד, א) מאן דמזלול בנהמא זוריק ליה בארעא עניותא רדיף אבתריה, וברעיא מהימנא שם, מאן דמזלול בפרורין דנהמא וכו' כל שכן מאן דמזלול בפירורין דמוחא וכו' עיי"ש, וכן מובא בספרים הקדושים (ראשית חכמה, שער הקדושה פרק יז; ייטב לב, פרשת מצורע, וייטב פנים, מאמר שוכו בנים, אות יא, על הנמא (חולין קה, ב) אמר אביי מריש הוה אמינא האי דכנשי נשוראה משום מנקירותא, אמר לי מר משום דקשי לעניותא וכו'), שעל ידי חמא זה נעשה עני והעניות מכפרת לו.

ברם יש דרך לתקן זאת בלי עניות, על ידי שהקב"ה יקשיב וישמע

בעידן רעוא דרעוין יום ש"ק שמיני עצרת

מקראי קודש אלה הם מועדי וגו', ומסיים (פסוק מד) וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל, וצריך ביאור אחר שפירט למעלה כל המועדים אחד לאחד, מה הכוונה בדיבור זה, וחשיבותו של פסוק זה יותר מכל האמור למעלה ניכר במה שקבעוהו לאמור בקידוש היום.

נראה לכאר על פי מה שאמרו בנמרא (מועד קטן טז, ב) על הכתוב (שמואל

ב כג, ג) אמר אלקי ישראל לי דבר צור ישראל מושל באדם צדיק מושל וראת אלקים, אמר רבי אבהו, הכי קאמר, אמר אלקי ישראל לי דבר צור ישראל, אני

בתוה"ק (במדבר כט, לה) ביום השמיני עצרת תהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו וגו'.

צריך ביאור לזכר מה נתן השי"ת את יום החג הזה, דלא מפורש ענינו בכתובים כשאר המועדים, וכבר עמדו בזה גדולים חקרי לב מפרשי התורה.

*

נקדים האמור בפרשת המועדות (ויקרא כג, א ואילך), וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם מועדי ה' אשר תקראו אותם

הוריד את הגשמים וכו', הקב"ה מוריד האש ואלהיו הוריד את האש וכו', עיי"ש (ובכראשית רבה עז, א). וכן איתא בזוהר הקדוש (ח"א דף י, א) על הפסוק (ירמיהו י, ז) כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך, בכל חכמי הגוים אין כמוהו, אבל בחכמי ישראל אית, עיי"ש (וע"ע בקדושת לוי, ריש פרשת ויגש).

וממעם זה השביע השי"ת את ישראל שלא ידחקו את הקץ (כתובות קיא, א), דוולת השבועה אם היו חכמי התורה הצדיקים גוזרים על הגאולה אין מונע בעדם, והשבועה היא אשר עומדת לפניהם שלא ידחקו ויעברו את הגבול. וידוע מהרבה צדיקים שהשליכו נפשם מנגד ועברו גבול שנקבע להם מחמת גודל אהבת ישראל שיקדה בלבם כיקוד אש, ומחמת כן נגזר עליהם להסתלק מן העולם. וזק"ק בעל ישמח משה זי"ע אמר, יודע אני לכוון איזה יחוד שעל ידו יכלו כל הרשעים שבעולם, אך אינני מכוונו כי הרי גם השי"ת יודע יחוד זה, ואם הוא ית"ש אינו עושה זאת שמע מינה דלא ניחא למרייהו שיעשה כדבר הזה. והדברים עתיקין.

בזה יבואר הנרמז בכתוב, וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל, היינו שמסר להם המועדים שהם ההשפעות שיפעלו אותם ישראל, ויהיו הצדיקים שבהם שולטים בעליונים ובחתונות לעשות בהם כרצונם, והבן.

*

בזה נראה לומר גם בענין התקיעות שאנו תוקעין ביום הושענא רבה, יום מסירת הפתקין (עיין זוה"ק פרשת צו, ח"ג דף לא, ב; שער הכוונות, דרושי חג הסוכות, דרוש ו; בני יששכר, מאמרי תשרי, מאמר יב; אנרג

מושל באדם, מי מושל בי צדיק, שאני גוזר גזרה ומבטלה. היינו שהשי"ת מסר מכוחו ליראיו הצדיקים, שיהא להם שליטה לשנות סדרי בראשית ולגזור אומר ויקם אף בעולמות העליונים.

כמו שמסופר על מרן אור שבעת הימים הבעש"ט הקדוש זי"ע, שפעם בעת דברו על הא דאיתא בספר ריזאל המלאך, שכמו ששלמה המלך העמיד י"ב נצבים לעבודת המלך כל אחד חודש בשנה (ראה מלכים א ד, ז), כך במלכותא דרקינא יש י"ב נצבים הממונים על העולם הזה להנהיג את העולם כולו, אמר הבעש"ט, כי פעם ראה אחד מהנצבים בשמי שמיא והכיר בו שהוא מחמיר מאד בדיני בני אדם והוא מסמרא דדינא, ולא נח ולא שקט עד שהעבירוהו ממקומו ומינו אחר תחתיו (וע"ע בדגל מחנה אפרים, פרשת בא ד"ה למה; עבודת ישראל, לשבועות ד"ה ואתם). וכן זק"ק בעל דברי חיים זי"ע אמר פעם על עצמו, מלאכים ושרפי מעלה חרדים וזעים ממני.

ובמדרש (דברים רבה י, ג) על הכתוב הנ"ל, אמר אלקי ישראל לי דבר צור ישראל מושל באדם צדיק מושל יראת אלקים, הצדיקים מושלים כביכול שהקב"ה מושל, כיצד כל מה שהקב"ה עושה הצדיקים עושין, כיצד הקב"ה פוקד עקרות ואלישע פקד את השונמית וכו', הקב"ה מוחיה מתים ואלישע החיה את בנה של שונמית, הקב"ה קורע ימים ואלהיו ואלישע קרעו ימים וכו', הקב"ה מרפא בלא רמיה ואלישע ריפא את נעמן שלא ברמיה, הקב"ה ממתיק את המרים ואלישע המתיק את המרים וכו', הקב"ה עוצר גשמים ואלהיו עצר את הגשמים וכו', הקב"ה מוריד את הגשמים ושמואל

דין של מעלה ולהם כח המשפט בכח התורה שלהם. וכמו שאמר פעם הרה"ק מרוזין זי"ע לזקה"ק מצאנו זי"ע, כבודו הרי הוא מבית דין של מעלה.

ויובן בזה בקשתינו (סליחות לערב ראש השנה) אל תבוא במשפט עמנו כי לא יצדק לפניך כל חי וכו', מלפניך משפטנו יצא עיניך תחזינה מישרים, וכבר עמד בזה זקה"ק זי"ע בישמח משה (ח"ג לערב ראש השנה) דלכאורה הדברים סותרים זה את זה, דתחילה מבקשים אל תבוא במשפט עמנו ואחר כך אומרים מלפניך משפטנו יצא, עיי"ש. ולדרכנו יפורש שכך בקשתינו מהשי"ת, אל תבוא במשפט עמנו, היינו משפט הנעלם בבית דין שמלאכי מרום יושבים ודנים שם, כי לפי חומר המשפט שהם חורצים לא יצדק לפניך כל חי. אלא רק מלפניך 'משפטנו' יצא, היינו המשפט שלנו מהצדיקים אשר חיים אתנו, ואז עיניך תחזינה מישרים, להצדיק את כלל ישראל, כי הם היודעים צרת נפשנו ולא כהמלאכים שאין יודעים מאומה.

ובזה יבואר המדרש הנ"ל, בשעה שישראל נומלין את שופריהן בידיהן ותוקעין לפני הקדוש ברוך הוא, היינו שנומלין בידיהן את השופר המורה על דין ומשפט, בטענה שהדין יומסר בידיהן ידי הצדיקים המנהיגים העולם, אז עומד מכסא הדין ויושב בכסא רחמים וכו' ומתמלא עליהם רחמים ומרחם עליהם והופך עליהם מדת הדין לרחמים, כי הם מוציאים לצדק דיננו.

ומעשה זה שנצטוונו מפי הגבורה לעשות ביום הדין בראש השנה, על דרך (ישעיה מג, כו) ספר אתה למען תצדק, אנו חוזרים ועושים גם ביום

דפרקא, אות שכו). וידוע מה שהקשה ביערות דבש (ח"א דרוש ו) כי לפי כל עניני משמעות הפוסקים ודברי חז"ל, ענין שופר להפוך מדת הדין למדת הרחמים, והלא אמרו (ראה מועד קטן מג, א) אפיק שופרא ושמתי, בד' מאות שופרות שמתי ברק למרוז, וכהנה טובא, דמורה כי שופר מעורר דין, עיי"ש לדרכו בקודש.

גם ניישב בדברינו המדרש (ויקרא רבה כט, ג) יהודה ברבי נחמן פתח, עלה אלקים בתרועה ה' בקול שופר, בשעה שהקב"ה יושב ועולה על כסא דין בדין הוא עולה, מאי טעם עלה אלקים בתרועה, ובשעה שישראל נומלין את שופריהן בידיהן (כניסא המוכא בדברי חיים, פרשת ראה, ד"ה והנה כמו כן) ותוקעין לפני הקדוש ברוך הוא עומד מכסא הדין ויושב בכסא רחמים, דכתיב ה' בקול שופר, ומתמלא עליהם רחמים ומרחם עליהם והופך עליהם מדת הדין לרחמים, אימתי בחדש השביעי.

דהנה ידוע מספרים הקדושים שיש שלשה סוגי בתי דין בשמי מרום. האחד, בית דין בו ישפטו מלאכי מעלה שלא טעמו טעם חמא ומעולם היו מופשטים מגשמויות ואין בהשגתם כיצד אדם חומא לאלקיו, ומחמת כן מענישים בכל חומר הדין. השני, בית דין של מצוקי ארץ הצדיקים הקדושים שכבר זמן רב להם שעלו למעלה למקום מנוחתם וכבר נמחה מזכרונם זכרון העולם השפל של שוכני בתי חומר, וגם הם מחמירים בדין, אך אף על פי כן לא כל כך כמו הבית דין של המלאכים. והשלישי, בית דין של צדיקי עולם אשר הם פה אתנו חיים, שבכל דור ודור יש צדיקים שהם מבית

אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בקול רם (טור ושו"ע או"ח סימן תרפ"ב), כי אז גבוהים אנו ממלאכי השרת, וכאומרם ז"ל (כתובות ה, א) גדולים מעשה צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ.

ולזה בשמיני עצרת ושמחת תורה מסבבים את הבימה עם ספרי התורה, כי יוצאים בזה בטענה ניצחת לפני השי"ת, כמו שהוא ית"ש מסיני בא זורח משעיר למו הופיע מהר פארן (דברים לג, ב), ובגמרא (עבודה זרה ב, ב) מלמד שהחזירה הקדוש ברוך הוא על כל אומה ולשון ולא קבלוה, עד שבא אצל ישראל וקבלוה, ולכן מן הדין כי דיננו יהיה מסור בידי חכמי התורה. וגם לרמז כי התורה בידינו מאז נמסרה לנו במתן תורה, ועל פי חכמי התורה ישק כל דבר כפי אשר יורו במשפטנו כל הימים, ולא כרצון המלאכים כי לא נמסרה תורה למלאכי השרת.

ובדרך זה גם נפרש הכתוב, ביום השמיני עצרת תהיה 'לכם' דייקא, היינו הכח נמסר לכם דדין נצח, ואין אנו נמסרים בידי מלאכים ושרפים אלא בידי צדיקי עולם, שלהם נמסר מפתח ההשפעה להשפיע לכל אחד מישראל די מחסורו אשר יחסר לו ברוחניות ובגשמיות, בבני חיי ומוזני רויחי אכיה"ר.

הושענא רבא שאז נשלמה מסירת הפתקין כנ"ל, להראות כי לא בידי המלאכים מקבלי הפתקין מסור דיננו, אלא לצדיקים מצוקי ארץ שלהם מסר השי"ת הכח והממשלה, הם יוציאו גור דיננו לטובה.

ובזה יפורש בדרך צחות אומרינו בפיוט ונתנה תוקף קדושת היום וכו', ובשופר גדול יתקע וכו', היינו כשהגדול מישראל תוקע אז ומלאכים יחפזון וחיל ורעדה יאחזון ויאמרו הנה יום הדין לפקוד על צבא מרום בדין, ולא על ישראל, כי עליהם יהפכו בזכות כעתר, ורק המלאכים כי לא יזכו בעיניך בדין שהם ידונו בכל חומר הדין, אבל וכל באי עולם יעברון לפניך בבני מרון, שכולם נסקרים בסקירה ובהשקפה לטובה.

*

בזה נראה לומר בענין שמזכיר הפייטן ביוצר לשחרית יום שמיני עצרת (בפיוט אראלים ומלאכים מקדישים ומברכים למלך מלכי המלכים) את שמות המלאכים, הגם שבכל ימות השנה אנו נזהרים שלא להזכיר שמותם, דשאני יום שמיני עצרת שאז השליטה בידי מצוקי ארץ הצדיקים אשר בארץ המה, שהם גבוהים יותר מהמלאכים, והם ממנים את המלאכים לשליחותם, והוא כענין שביום הכפורים

לעילוי נשמת

הר"ר מארקו מבלוף ב"ר יוסף ורחל ז"ל בן איטה

למלאת השנה לפטירתו, ביום כ"ה בתשרי תשפ"ו

תנצב"ה

הונצח ע"י המשפחה הנכבדה הי"ו

דברי תורה

מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

פניני קודש בעת ההקפות

נ"א הימים ויושע אותנו ביום נ"א לגאולה שלימה, עיי"ש דבה"ק. ועל זה אנו מבקשים, ויהיו נ"א אמרינו, שכל התפילות שהתפללו בני ישראל במושך נ"א הימים, יתקבלו לרצון לפני אדון כל, וימלא משאלותינו במדה טובה ישועה ורחמים.

להיות ראויים להקרבה אף שאנו בעלי מום

החלב והדם שלי אקריבה, על מזבחו ואעבוד עבודה.

לכאורה תמוה איך אפשר לנו לבקש שיקריבו את החלב והדם שלנו לפני השי"ת, הלא קרבן לה' צריך להיות תמים, ואילו אנו בעלי מומין מחמת רוב חטאינו ובודאי איננו ראויים להקרבה. ברם מצינו בחז"ל (זבחים פד, א) דאף קרבן בעל מום, כיון שעלה למזבח שוב לא ירד.

לכן אנו מבקשים, החלב והדם שלי אקריבה, ואם תאמר שאיננו ראויים לזה כי אנו בעלי מומין, לזה אמר שיהא נחשב כאילו אנו כבר על מזבחי, רצ"ל כאילו כבר הניחו החלב והדם על המזבח, וכיון שעלו לא ירדו, וכך ועבוד עבודה.

כל יחיד מישראל יכול לגלות אלוקות בעולם

אתה הראית לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו (דברים ה, לה).

יש לומר בדרך רמז, שהתורה הקדושה מלמדת כאן לכל יחיד ויחיד מישראל, אתה הראית לדעת, שיש לך הכח והיכולת להראות ולגלות כלפי כל העולם כולו, שכולם יכירו וידעו כי ה' הוא האלקים, וזאת על ידי שתלך בדרך התורה והמצוות באופן הראוי, מתוך יראת ואהבת ה'. ובדבר הזה אין עוד מלבדו, דאף שאין לשער גודלו ותפארתו של הקב"ה אדון כל העולמים, עם כל זה נתן כח לכל יהודי לגלות בעולם את גדלות הבורא.

קבלת התפילות של נ"א הימים

ויהיו נא אמרינו לרצון לפני אדון כל.

איתא בספח"ק בני יששכר (מאמרי תשרי, מאמר יב, אות ג) על מה שמתפללים בימים הללו בלשון 'הושענא', כי ישנם נ"א ימים מראש חודש אלול עד יום הושענא רבא, ואנו מבקשים שהקב"ה ישמע תפילתנו באלו

לעורר את הציבור לתשובה

ואומר לו בלוי על דוכנו וכו'.

אנו מבקשים בזה שיהא לנו הכח והזכות לעורר את השומעים בתשובה שלימה, והיו דברינו נשמעים לעבודתו ית"ש, כמו שהיתה עבודת הלויים בשירם בבית המקדש לעורר את החוטא לתשובה, כדאיתא בספח"ק מאור ושמש (פרשת שמיני, ד"ה וכך היה בעת) שהכהנים היו מעוררים את מביאי הקרבנות בתשובה, "ואם עדיין לא נגמרו להלהיב הלבבות בתשובה שלימה בהתלהבות כראוי, אזי היה הכהן מרמז לבן לוי איזה רמז, והתחילו לנגן בהתעוררות יותר ובנעימה יתירה הצריכה להתעוררות זו כדי לעורר האיש ההוא שהביא הקרבן לתשובה שלימה", עיי"ש.

ועל זה אנו מבקשים, ואומר לו בלוי על דוכנו, היינו שיהא לנו הזכות לעורר את ישראל לתשובה כמו שפעלו הלויים בשירם ובזמרים על דוכנם בבית המקדש.

צדיקים המופשטים

מחומריות מרחפים באויר

העבר מהם כל עון וחלודה, מי יתן לי לעוף אבר כיונה וכו'.

רומז למדרגת הצדיקים שבשעת קיום מצוה היו כל כך מתדבקים בהש"ת עד שהיו יכולים לרחף באויר, כמו שכתב זק"ה מצאנו זי"ע בדברי חיים (פרשת צו, ד"ה בפסוק זאת תורת העולה) וז"ל, "והנה אנחנו רואים באדם שהוא חומר, אינו יכול לעוף באויר, כי החומרי גובר להורידו מטה, ואפילו הכי ראינו בני אדם אשר נדבקו במחשבתם בחכמה,

ויכל לילך באויר, כאשר שמענו כמה פעמים, שהחכם בעסקו בעומק החכמה, בלא דעת הולך באויר, כי נתגבר עליו כח רוחניותו ולא נמשך למטה לחומר", עכ"ל.

וחסידים אמרו שראו בן אצל זק"ה מצאנו זי"ע בעצמו, שכאשר

נכנס לתקיעת שופר היה כמו פורח באויר מהדלת עד למקומו. בן מסופר על הרה"ק בעל מאור ושמש זי"ע שפתח פעם דלת חדרו של רבו רביה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע, וראה את מיטתו מרחפת באויר, ומרוב פחד נתעלף, כידוע המעשה באריכות. וגם על הרה"ק מהר"ש מבעלזא זי"ע מסופר בן. וכל זאת כי ברוב קדושתם והתפשטותם מגשמיים, לא היה בהם חומריות כלל וכלל, ולכן לא נמשכו למטה לארץ.

על בן אחר שמבקשים העבר מהם כל עון וחלודה, והיינו שלא יהא בהם שום שמץ של חומריות אלא יהיו מזוככים ברוחניות, אזי יכולים לבקש מי יתן לי לעוף אבר כיונה, כמדרגת הצדיקים שהיו כל כולם רוחניות עד שהיו יכולים לרחף באויר.

משוך אחריו את בני אהוביו

ידיד נפש אב הרחמן משוך עבדך אל רצונך.

יבואר על דרך משל המובן בשכל האנושי, דאם יש לאדם חבר נאמן אשר אוהבו כנפשו, והוא רואה את בן חברו נמצא בסכנה גדולה וכפסע בין חיים למות רח"ל, בודאי לא יניחנו לנפשו אלא ימסור נפשו להצילו. ואף אם הבן אינו בר דעת, ובחוסר דעתו הוא בעצמו נכנס למקום סכנה, מכל מקום לא יעזוב

יש לומר שהכוונה היא להבורא ית"ש שהוא כחתן עם כנסת ישראל שהיא הכלה. והנה אמרו חז"ל (קידושין ב, ב) דרכו של איש לחזר אחר אשה, ואם כן מצד הדין צריך הקב"ה כביכול לצאת ולחזר אחר כנסת ישראל, שיתקיים 'ישיש עליך אלקיך כמשוש חתן על כלה' בקרוב בימינו.

החתן מקבל בשמחה כל אורח שמגיע לשמחתו

א"י, שרומזו לחתן ביום שמחת לבו וכמובן לבו בסעודת הנישואין, שאז הוא שש ושמח לקראת כל אורח הנכנס ובא לשמחתו, ולאו דווקא לקראת מכיריו אלא כל איש איש שנכנס הוא קם אליו בשמחה והארת פנים, וגם אם מגיע בשעה מאוחרת הוא מקבלו בשמחה ובסבר פנים יפות. וכן מתנהג הקב"ה עמנו, דאף שיש טענה אלינו אי מלכא אנא עד האידנא אמאי לא אתית לגבאי (עין גיטין נ, א), ואנו כאורחים זרים הבאים זה עתה באיחור זמן, מכל מקום הקב"ה והוא כחתן יוצא מחופתו והוא ישיש כגבור לרוץ לקראת אורח, מלשון אורח, בכל מצב שהוא, לקבלו בשמחה ובאהבה.

המשפיע על אחרים זוכה בעצמו

ארוממך ה' כי דליתני ולא שמחת אויבי לי (תהלים ל, ב).

יש פעמים שהאדם מצד עצמו אינו זוכה ואינו ראוי לכלום, אבל מכל מקום כיון שמן השמים ייעדו לו תפקיד להיות משפיע לאחרים, אזי בזכותם זוכה גם הוא. וזהו שאמר דוד המלך ע"ה בענוותנותו, ארוממך ה' כי דליתני, דליתני הוא מלשון דלת (עין בני יששכר,

אותו אלא יעשה כל שבידו להצילו מהסכנה והצרה האורבת עליו.

לבן אנו מבקשים, הלא אתה ית"ש מכונה ידיד נפש, ועל אחת כמה וכמה שאתה גם אב הרחמן, ואם כן כשאתה רואה אותנו שקועים בחטאים על ידי היצר הרע שהוא הצר הצורך אותנו והעומד עלינו להחטיאנו, בודאי לא תניחנו לראותנו טובעים ביון מצולה של המומאה ח"ו, אלא משוך עבדך אל רצונך, שתאחז בנו ותמשכנו לצד הקדושה, אל החיים ואל הטוב. ונקט משוך עבדך אל רצונך, דאף שכבר נפלנו ואנו בבחינת עבדים שאין עושים רצונו של מקום (כבא בתרא י, א), מכל מקום משוך עבדך אליך להיות שוב בבחינת בנים עושי רצונו של מקום.

בדורות החשובים בא השפע לכולם

יום ליום יביע אומר ולילה ללילה יחזה דעת (תהלים יט, ג).

יש לומר שיום מורה על הצדיקים שמעשיהם מאירים כיום, וכן איתא בתיקוני זוהר (תיקון כב, דף סו, ב) 'יום דא צדיק'. ואמר הכתוב, יום - ליום יביע אומר, שבדור שישנם צדיקים אזי ניתן כל השפע לצדיקים בלבד, כי רק הם ראויים לזה, אבל ולילה, רצ"ל כשהעולם בחשכות ואפילה כדוגמת הלילה מחמת העדר הצדיקים, אזי גם ללילה יחזה דעת, שהשפע מלעילא ניתן לכולם, ואף לאלו שבבחינת לילה.

הקב"ה שהוא החתן צריך לחזר אחרינו

והוא כחתן יוצא מחופתו ישיש כגבור לרוץ אורח (תהלים יט, ו).

סגולת התורה לתקן את האדם בשלימות

תורת ה' תמימה משיבת נפש (תהלים יט, ח).

הנה האדם מורכב מג' חלקים, נפש רוח ונשמה, זו למעלה מזו, הנשמה היא הגבוהה מכולן, למטה ממנו הוא הרוח, ולמטה ממנו הוא הנפש. וכאשר האדם חוטא מסתלק ממנו תחילה החלק המעולה שהוא הנשמה, וכשחוטא עוד יותר מסתלק ממנו גם בחינת רוח, ואם מרבה לחטוא ולפגום הרבה מאוד רח"ל, אזי מסתלק ממנו גם בחינת נפש, ונשאר כבעל חי.

ואמר הכתוב על קדושת וסגולת התורה, תורת ה' תמימה, וכן היא מרפאת את הלומד בה שיהא אף הוא תמים ושלם בלי שום חסרון. ומעלתה היא שהיא משיבת נפש, דגם מי שנפל כל כך עד למדרגה הכי פחותה שנסתלק ממנו אף בחינת נפש, מכל מקום אם מקבל על עצמו עול תורה הוא זוכה לתקן הכל, עד שבסופו של דבר יחזיר לעצמו נפש רוח ונשמה ויזכה לשלימות.

כל מעשינו הם זכר למעשה הצדיקים

זמרו לה' חסידיו והודו לזכר קדשו (תהלים ל, ה).

הכתוב מורה לנו, דכאשר אנו מקיימים זמרו לה' חסידיו, היינו שאנו מזמרים ומשוררים לה' ברוב שמחה ורוקדים הקפות בשירות ותשבחות, צריכים לידע שאין לנו שום השגה אמיתית בעומק הדברים, כי יש בזה סודות עמוקים ונפלאים גבוה מעל

מאמרי תמוז אב, מאמר א, אות ו), שאני מרומם ומשבח את ה' על שעשני כדלת שעוברים בו, דכיון שאני דלת עבור בני ישראל ומשפיע עליהם להתקרב אל ה' ולהיכנס להיכלו, אזי בזכות זה אבנה גם אנכי, ועל ידי זה ולא שמחת אויבי לי, שהיצר הרע הנקרא אויב ושונא (סוכה נב, א) אינו יכול להתגבר עלי, ובפרט שאמרו חז"ל (אבות ה, יח) כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו.

הלוואה לאדם דל בזכות אביו העשיר

זכור חסדך לישראל לתת גדולה לדל שואל מגן אברהם שלח נא גואל.

יש לומר, דהנה מדרך העולם שנותנים הקפה והלוואה לאדם אמיד ובעל יכולת, או מי שיש לו פרנסה מכובדת וקבועה, כי יכולים לסמוך שיפרע הלוואתו, מה שאין כן עני דלית ליה ולא מיד, מי ילונו ומי יקוף לו. אך מכל מקום דרכו של עולם ומעשים בכל יום, דאף מי שהוא חסר כל, אם יש לו אב עתיר נכסין, ילווהו משום שהאנשים סומכים על אביו שיפרע בשבילו אם לו בעצמו לא יהיה איך לפרוע.

וזהו שאנו מבקשים, זכור חסדך לישראל, שתשפיע עלינו חסדים וכל מילי דמיטב, ואף שזהו בבחינת לתת גדולה לדל שואל, שאנו כדלים וכרשים וחסרי כל ואין בידינו תורה ומצוות בשביל לפרוע, ואין מדרך העולם לסמוך על דל ועני שאין לו כדי פריעה, מכל מקום יש לנו אב זקן שיש בידו לפרוע בשבילנו והיינו מגן אברהם, אברהם אבינו שהיה עשיר במצוות, ולכן אנו מבקשים שלח נא גואל בזכותו של אברהם רחימו.

טהרה ונקיות יביאו לקרבת אלקים

נצח צבאות חסידך ירננו תהלתך.

איתא בספר אמרי יהודה (פרשת פקודי, ד"ה ויכרך אותם) בשם אביו הרה"ק רבי פייבוש מברעזאן זי"ע, דתיבת 'צבאות' ר"ת ת'בוא א'מה ו'תקנה צ'ואת ב'נה, ורומז לכך שהאם אינה עוזבת ונוטשת את בנה, ואף כשמתלכלך ומטנף עצמו היא רוחצתו ומקנחתו ברוב רחמים וחמלה.

וואת בקשתינו מאת ה', **נצח צבאות**, שתכבסנו ותטהרנו מכל פשעינו כמו אם המקנחת צואת בנה עד שנהיה נקיים מכל לכלוך וזוהמא, ואז תראה כי חסידך ירננו תהלתך, שכולם יאתיו לעבדך בלבב שלם.

גאולה בזכות הצרות שמכפרים העוונות

נצח ישראל מצדותינו נאלינו.

בקשתינו מאת ה', שכל הצרות הבאות עלינו יהיו כפרה על עוונותינו, וכאשר נהיה נקיים וממורקים מכל חטא נהיה ראויים לגאולה השלימה. וזהו מצדותינו, על ידי הצרות והרעות שתכפו עלינו, יתכפרו חטאינו ואז נאלינו בגאולה שלימה.

צרות ושברון לב המיוחדים לישראל ולא לאומות העולם

א"י, דהנה אצל איש הישראלי ישנם סוגי צרות שאין כמותם אצל שאר העמים, שכן צרתו של איש ישראל היא בעת שנכשל בחטא רח"ל או שאין עולה בידו לעסוק בתורה מתוך הכנה, ובפרט

גבוה, וכל מה שאנו עושים הוא בבחינת ויהודו לזכר קדשו, היינו כוכר לדורות הקדמונים, כשהיו צדיקים קדושים בעלי השגה אשר הבינו את עומק הענין, וכל מה שאנו עושים הוא על דעתם ועל כוונתם.

לעורר לבנו לאהבתך

ותיק זכור מעמד סיני, בהגלות תפארתך לעם אמוני, אביר יעקב שמע בקול תחנוני, ואני תפילתי לך ה'.

יש לומר על דרך דאיתא במדרש (שיר השירים רבה א, נו) שכאשר בא הקב"ה לתת את התורה לישראל על הר סיני, מצאן שהיו ישנים, והוצרך להעירן, עיי"ש. והנה בזמן הזה אף אנו כמו שקועים בתרדמה עמוקה עד מאד, בלי שום התעוררות לדבר שבקדושה ומבלי התלהבות ורשפי אש לעבודתו ית"ש. וכבר כתב הרמב"ם (הלכות תשובה ג, ד) ברמז מצות תקיעת שופר, 'אף על פי שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב, רמז יש בו, כלומר עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם'.

לבן אנו מבקשים, ותיק זכור מעמד סיני בהגלות תפארתך לעם אמוני, שאז היו בני ישראל ישנים והיו צריכים לעורר אותם משינתם כדי לקבל התורה, וכאז כן עתה אביר יעקב שמע בקול תחנוני ואני תפילתי לך ה' שתעורר אותנו ואת לבבינו מהתרדמה הרוחנית שנפלה עלינו, וכך יעלה בידנו לקבל על עצמנו עול תורה ומצוות ולהתקרב אליך בתשובה שלימה.

אם בניו אינם זוכים להבין ולהשכיל בתורה, שאז הוא מרגיש כמו צרה צרורה ולבו נשבר בקרבן, והוא זועק ומתחנן לפני ה' שיפתח לבו בתורתו וישם בלבו אהבתו ויראתו, והערב נא ה' אלקינו את דברי תורתך בפינו, ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה, ושלא יכשלו הוא וזרעו בדבר חטא ח"ו.

ועל זאת אנו מבקשים ומתחננים בפני ה', רבונו של עולם, מצדותינו נאלינו, שתגאל ותושיע אותנו מהצרות המצויות רק אצלנו בלבד ולא אצל אומות העולם, והם הצרות הרוחניות הנוגעות לנפשות שלנו, ונוכה אנו וצאצאינו להתקרב אליך באמת ובלב שלם.

בקשה על פרנסה באופן שתגרום לנו התעלות בעבודת ה'

ואני אמרתי בשלוי כל אמוט לעולם,
מה בצע בדמי ברדתי אל שחת
וגו', שמע ה' וחנני ה' היה עוזר לי
(תהלים ל, ז-יא).

יום שמחת תורה ושמיני עצרת הוא יום טוב של השפעות טובות, כדאיתא בזהר הקדוש (פרשת נח, ח"א דף סד, ב; פרשת ורא, ח"ב דף לב, א) שביום שמיני עצרת הקב"ה אומר שאל מה דבעית ואתן לך. וביום הזה גם מתפללים תפילת גשם ומבקשים על שפע פרנסה וכלכלה.

אמנם ידועים דברי הרה"ק הרבי מלובלין ז"ע (ראה דברי אמת, פרשת ויחי, ד"ה אוסרי לגנן; וזע קודש, פרשת וישלח, ד"ה קטנותי; אור לשמים, פרשת חיי, ד"ה וה' ברך; שם, פרשת אמור, ד"ה עוד

במושבותיכם; משמרת איתמר, פרשת ויצא, ד"ה וע"ל ויחלם) - אשר כ"ק אאדמו"ר זי"ע היה רגיל לחזור תמיד - על הפסוק (משלי י, כב) ברכת הוי"ה היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה, כי הנה יש עושר שמור לבעליו לרעתו (קהלת ה, יב), והיינו דעל ידי העשירות עלול להתקיים מה שנאמר (דברים ה, יד) ורם ללבך ושכחת את ה' אלקיך, וכן מה שנאמר (שם לא, כ) ואכל ושבע ודשן ופנה אל אלהים אחרים. אולם כאשר השי"ת משפיע לאדם שפע ועשירות ממקום גבוה וממקור קדוש וטהור משם הוי"ה ב"ה, אזי אדרבה, השפע מוסיף בו קדושה והתעלות גם ברוחניות, וניכר בו שינוי לטובה בכללותו והוא נהפך לאיש אחר בתורה ועבודת ה'. זהו שאמר הכתוב, ברכת הוי"ה, רצ"ל כשהברכה באה מבחינת שם הוי"ה ב"ה וב"ש מהוה כל הוויות, אזי היא תעשיר באופן אשר ולא יוסיף עצב עמה, היינו שלא יגרום לו לשכוח את השי"ת, אדרבה השפע הקדוש ירומם ויגשש אותו ביתר שאת, ויתקרב אל ה' בקדושה וטהרה יתירה, עכתור"ק.

זהו שאמר דוד המלך ע"ה, ואני אמרתי בשלוי, בעת שאני מבקש ומתפלל על שפע פרנסה כדי שיהא לי שלווה ומנוחה, עולה בלבי החשש בל אמוט לעולם, רצ"ל שמא יגרום לי השפע ירידה ונפילה מטה מטה, כי מה בצע בדמי, מה רווח יהא בדמים שמושפעים לי, ברדתי אל שחת, אם על ידם אני עובד לבאר שחת. ולכן אני מבקש ומתפלל, שמע הוי"ה וחנני הוי"ה היה עוזר לי, שהשפע יבוא ממקור עליון של שם הוי"ה ב"ה וב"ש, ואז בטוחני שלא אמוט לעולם.

בקשה למחילת עוונות בזכות יוסף שמחל לאחיו

יקיר אמור לצרותי די, נוהג כצאן
יוסף הוסף מחמדי וכו'.

יבואר על פי דברי כ"ק אאדמו"ר זי"ע
לבאר המדרש (עיין בראשית רבה
פז, ח; מדרש תהלים, מזמור קיד, ט) הים ראה
וינום, מה ראה, ארונו של יוסף ראה.
ותוכן דבריו הוא, שכל גאולת מצרים
היתה בזכות יוסף הצדיק, שהוא מחל
לאחיו על כל הרעה אשר עוללו לו,
כאשר במיטב שנותיו לקחו אותו מבית
אביו יעקב מקור הקדושה, ששם למד
עמו כל סודות התורה, והשליכוהו
הבורה עד שמכרו אותו לסוחרים
ולישמעאלים עד למקור הטומאה בבית
פוטופר במצרים, אשר אי אפשר לתאר
כלל וכלל ירידה נוראה כזו מאיגרא רמא

לבירא עמיקתא. ולא זו בלבד שיוסף
הצדיק מחל להם, עוד זן וכלכל אותם
במצרים. ובוה עורר יוסף הצדיק שגם
הקב"ה יסלח לבני ישראל אף שחטאו
במצרים, ולכן נבקע הים בראותו את
ארונו של יוסף.

וזאת אנו מבקשים מאת ה', יקיר אמור
לצרותי די, ואף שהרבינו לחטאו
ולעשות מעשים שלא כהוגן, מכל מקום
סלח נא מחל נא ותושיע אותנו, וזאת
בזכות נוהג כצאן יוסף, היינו יוסף
הצדיק, דכשם שהוא מחל לאחיו על כל
הרעה שעשו לו, כן יתעורר בחינת יתר
מרעהו צדיק וכל שכן הבורא יתברך
שמו, ואף הוא ימחול עוונותינו.

[מתוך ד"ק קודם ובין ההקפות]

ליל שמחת תורה תשס"ו

יעמוד על הברכה ידינו הנכבד שהרים תרומתו קודש להדפסת הגליון

הרה"ח ר' מנחם מענדל רייך הי"ו

קרית בעש"ט, פתח תקוה

ברכת חג שמח

לכל עדת הקודש

בתוך כל כלל ישראל שיחי לאוי"ט

יהי רצון שיזכה לראות ברכה והצלחה בכל מעשי ידי,

מתוך רוב שמחה כה"י אכי"ר

ולעילוי נשמת אמו החשובה

מרת פרידא גילה ע"ה בת הרה"ח ר' יצחק אייזיק הלפרין ז"ל

ואשת יבלחט"א הרה"ג ר' בן ציון רייך שליט"א

גלב"ע ביום י"ז אדר ב' תשע"ט

תנצב"ה

הר"ר דוד יהודה רייך הי"ו

קרית צאנז, נתניה

בן הרה"ח ר' יחזקאל הי"ו, וחתן הרה"ח ר' אלתר יעקב שמעון שר הי"ו
לזכות בנו ישכר מאיר שיחי שנולד במזל טוב
יזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י

לעילוי נשמת

הרה"ח החשוב ר' **יחיאל בועז** בן הרה"ח ר' חנא גדליה דוד ז"ל
בן דוד (פוקניק)

נלב"ע ביום כ"ג תשרי תשע"ו

תנצב"ה

הונצח ע"י המשפחה הנכבדה הי"ו

הרה"ח ר' **יהושע העשיל אייזנבך** הי"ו - בני ברק

לעילוי נשמת אביו החשוב

הרה"ח ר' **שלום אריה (ליב)** ב"ר יצחק אליהו ז"ל **אייזנבך**

מיקירי וחשובי עדתנו הק'

נלב"ע ביום כ"ד תשרי תשע"ג

תנצב"ה

הרה"ח ר' **שמואל הכהן ברגר** הי"ו - בני ברק

לעילוי נשמת אביו החשוב

הרה"ח ר' **ראובן זאב** הכהן ב"ר שמחה בונם הכהן ז"ל

נלב"ע ביום כ"ח תשרי תשל"ז

תנצב"ה

מרת **כהן תחי' - קרית צאנז, נתניה ובניה וחתניה** הי"ו

לעילוי נשמת בעלה ואביהם-חותנם החשוב

מיקירי וחשובי עדתנו הק' בקרית צאנז נתניה

הרה"ח ר' **שמואל מאיר** ב"ר שמחה בונם ז"ל **כהן**

נלב"ע ביום כ"ח תשרי תשפ"ג

תנצב"ה

